

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัย
ระดับชาติ ครั้งที่ 2
Graduate School Conference 2018
of Suan Sunandha Rajabhat University

*Graduate School
Conference 2018*

30 พฤศจิกายน 2561
ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร
at Suan Sunandha Rajabhat University Bangkok, Thailand

SSRU

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 2
Graduate School Conference 2018 of Suan Sunandha Rajabhat University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
โทรศัพท์ 0 2160 1174 ต่อ 11-28 โทรสาร 0 2160 1177
The Graduate School, Suan Sunandha Rajabhat University
Telephone: (662) 160 1174 Fax: (662) 160 1177

ผลกระทบจากโครงการจัดทำทางผันน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยที่ราบแม่น้ำแม่กลอง :

กรณีศึกษาด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ที่ดินและด้านคุณภาพชีวิต

The impact on The Flood Division Chanel Project in sub-basin of Mae Klong flat :

Case study of the value of land use and quality of life

เอกสิทธิ์ ชาทินทุ* ปิยะ ศักดิ์เจริญ สืบพงษ์ ปราบใหญ่ คึกฤทธิ์ ศิลาฉาย และโชติมา เวสารัชชานนท์
ภาควิชาการศึกษาต่อเนื่องและอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถนนรามคำแหง
แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240

*E-mail: eakasit007@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาคุณค่าการใช้ประโยชน์ที่ดินและด้านคุณภาพชีวิต จากผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโครงการจัดทำทางผันน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยที่ราบแม่น้ำแม่กลองในด้าน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการเก็บข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยที่ราบแม่น้ำแม่กลอง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ร่วมกับการวิจัยเอกสาร โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อสรุปผลกระทบและแนวทางการแก้ไข ผลการวิจัยพบว่า ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นบริเวณโครงการจัดทำทางผันน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยที่ราบแม่น้ำแม่กลอง ในด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ที่ดินและด้านคุณภาพชีวิต พบว่ามีผลกระทบในเชิงลบทั้งสองด้านที่ศึกษา

คำสำคัญ: โครงการจัดทำทางผันน้ำ ลุ่มน้ำย่อย แม่น้ำแม่กลอง การศึกษาผลกระทบ การใช้ประโยชน์ที่ดินและคุณภาพชีวิต

Abstract

This research is to study the impact that might occur on The Flood Division Chanel Project in sub-basin of Mae Klong flat in field of the value of land use and quality of life. This research is qualitative research with collecting data from stakeholders in the area of sub-basin of Mae Klong flat. Using the In-depth Interview method with semi-structured interviews, interview with key Informants and documentary research. The data is analyzed and synthesized to summarize the impacts and solutions. Findings are as follows: The impact that might occur on The Flood Division Chanel Project in sub-basin of Mae Klong flat was found to have a negative impact on two aspects of the assessment.

Keywords: Flood Division Chanel Project, Sub-basin , Mae Klong Flat, value of land use and quality of life

1. บทนำ

ตามที่รัฐบาลจะดำเนินโครงการเพื่อออกแบบและก่อสร้างระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนและระบบแก้ไขปัญหาอุทกภัยของประเทศ จำนวนงบประมาณ 3.5 แสนล้าน [1] เพื่อลดความเสียหาย

จากอุทกภัยในลุ่มน้ำเจ้าพระยา ลดปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งในพื้นที่ 17 ลุ่มน้ำ ทำให้เกษตรกรสามารถใช้พื้นที่เพาะปลูกได้ทั้งในฤดูฝนและฤดูแล้งได้เพิ่มขึ้น เกิดการเติบโตในภาคการเกษตร การส่งออก การท่องเที่ยว และการอุตสาหกรรม ส่งผลให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ สร้างความเชื่อมั่นต่อนักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถประกอบอาชีพและมีรายได้ นอกจากนี้ยังสามารถสร้างความสมดุลของระบบนิเวศที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการฟื้นฟูอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ โดยสร้างระบบนิเวศในพื้นที่ต่าง ๆ อย่างบูรณาการโครงการเพื่อออกแบบและก่อสร้างระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนและระบบแก้ไขปัญหามลพิษของประเทศ พบปัญหาเกิดความขัดแย้งทางวิชาการและผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ของโครงการ คือแผนงาน Module A5 ด้านฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งมีการก่อสร้างทางผันน้ำ (Flood Division Chanel) ให้มีอัตราไหลของน้ำไม่น้อยกว่า 1,200 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที [1] โดยเริ่มทางผันน้ำจากอำเภอนาวารักษ์ จังหวัดกำแพงเพชร แล้วให้ไหลไปตามแม่น้ำแม่กลองสู่อ่าวไทย ซึ่งลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่างในบริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยที่ราบแม่น้ำแม่กลองจะเป็นลุ่มน้ำปลายทางที่ต้องรองรับน้ำเพิ่มเติมจากปัจจุบัน 960 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาทีเข้ามาอีก 1,200 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที หากการบริหารจัดการน้ำไม่สัมพันธ์กันจะทำให้แม่น้ำแม่กลองช่วงลุ่มน้ำย่อยที่ราบแม่น้ำแม่กลองต้องรับภาระน้ำในช่วงฤดูฝนทั้งสิ้น 2,160 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที ถึงแม้โครงการจะมีการขุดลอกแม่น้ำแม่กลองตั้งแต่ตำบลกลางนาจังหวัดราชบุรี จนถึงอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อเพิ่มความจุของแม่น้ำแม่กลองเป็น 1,910 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที [1] แต่ก็ยังมีน้ำส่วนเกินจำนวน 250 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที และแม่น้ำแม่กลองที่ไม่ได้มีการขุดลอกเพื่อหลีกเลี่ยงการหนุนเข้ามาของน้ำเค็มในช่วงตั้งแต่อำเภอมะปวยจนถึงปากแม่น้ำบริเวณตัวเมืองจังหวัดสมุทรสงครามนั้น ยังมีความจุของน้ำเท่าเดิม จึงทำให้บริเวณดังกล่าวมีปริมาณน้ำส่วนเกินจำนวนถึง 1,200 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที และประกอบกับแนวลำน้ำแม่กลองช่วงอำเภอมะปวยจนถึงปากแม่น้ำนั้นก็มีลักษณะเป็นทางน้ำโค้งตัว (Meander) ซึ่งชะลอการไหลของแม่น้ำให้ช้าลง อันจะทำให้เกิดน้ำหลากท่วมเป็นบริเวณกว้างในพื้นที่ดังกล่าว เนื่องจากภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม โดยจะทำให้เกิดผลกระทบต่อชุมชน พื้นที่การเกษตร วิถีชีวิตท้องถิ่น การทำลายตลิ่งริมแม่น้ำ ระบบนิเวศทางบกและทางน้ำรวมทั้งระบบนิเวศชายฝั่งในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยที่ราบแม่น้ำแม่กลอง

จากปัญหาข้างต้นเนื่องจากพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยที่ราบแม่น้ำแม่กลอง ได้ถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่รับน้ำจากการผันน้ำตามแผนงาน Module A5 เพื่อระบายน้ำออกสู่อ่าวไทย และไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เพราะปัญหาดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อทั้งทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและการใช้ประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะในด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ที่ดินและด้านคุณภาพชีวิต [2] ดังนั้นจึงควรมีการสำรวจและศึกษาข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ที่ดินและด้านคุณภาพชีวิต เพื่อจะทำให้ทราบถึงผลกระทบและความเสียหายต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการใช้ประโยชน์ที่ดินและคุณภาพชีวิตของมนุษย์ ที่อาจเกิดจากน้ำท่วมในระดับต่างๆ ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีข้อมูลเชิงพื้นที่ที่ถูกต้อง สามารถนำข้อมูลเหล่านี้เสนอต่อรัฐบาล เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และตัดสินใจร่วมกันระหว่างท้องถิ่นและรัฐบาล เพื่อลดผลกระทบทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการใช้ประโยชน์ที่ดินและคุณภาพชีวิตของมนุษย์ อันเกิดจากการจัดทำทางผันน้ำตามแผนงาน Module A5 ของรัฐบาล จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าวจึงนำไปสู่การศึกษาและวิจัยเรื่อง “ผลกระทบจากโครงการจัดทำทางผันน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยที่ราบแม่น้ำแม่กลอง : กรณีศึกษาด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ที่ดินและด้านคุณภาพชีวิต”

2. วิธีการวิจัย

2.1 กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ทำการสัมภาษณ์ ประชาชน ผู้นำท้องถิ่น และผู้นำชุมชน หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่โครงการจัดทำทางผันน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยที่ราบแม่น้ำแม่กลอง โดยพิจารณาจากโมเดลแบบจำลองน้ำท่วม [3] ซึ่งมีระดับน้ำท่วมตั้งแต่ 0.5-5.0 เมตร ครอบคลุมพื้นที่ 5 จังหวัดได้แก่

1. จังหวัดกาญจนบุรี ครอบคลุม 2 อำเภอได้แก่ 1) อำเภอดำม่วง จำนวน 9 ตำบล 2) อำเภอท่ามะกา จำนวน 13 ตำบล

2. จังหวัดราชบุรี ครอบคลุม 8 อำเภอได้แก่ 1) อำเภอจอมบึง จำนวน 1 ตำบล 2) อำเภอดำเนินสะดวก จำนวน 5 ตำบล 3) อำเภอบางแพ จำนวน 2 ตำบล 4) อำเภอบ้านโป่ง จำนวน 10 ตำบล 5) อำเภอปากท่อ จำนวน 6 ตำบล 6) อำเภอโพธาราม จำนวน 15 ตำบล 7) อำเภอเมืองราชบุรี จำนวน 20 ตำบล 8) อำเภอวัดเพลง จำนวน 2 ตำบล

3. จังหวัดนครปฐม ครอบคลุม 2 อำเภอได้แก่ 1) อำเภอเมืองนครปฐม จำนวน 19 ตำบล 2) อำเภอสามปราน จำนวน 1 ตำบล

4. จังหวัดสมุทรสงคราม ครอบคลุม 3 อำเภอได้แก่ 1) อำเภอบางคนที จำนวน 13 ตำบล 2) อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จำนวน 10 ตำบล 3) อำเภออัมพวา จำนวน 10 ตำบล

5. จังหวัดสมุทรสาคร ครอบคลุม 2 อำเภอได้แก่ 1) อำเภอเมืองสมุทรสาคร จำนวน 5 ตำบล 2) อำเภอบ้านแพ้ว จำนวน 6 ตำบล ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างดังนี้

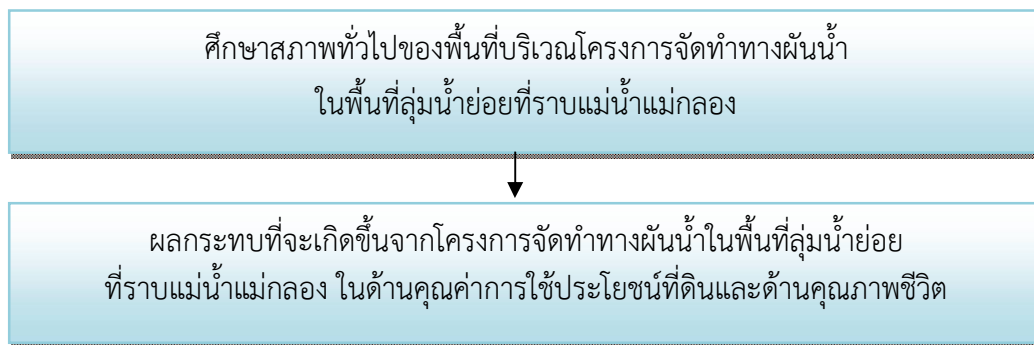
1) ประชาชนในพื้นที่โครงการจัดทำทางผันน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยที่ราบแม่น้ำแม่กลอง จำนวน 10 คน ใช้วิธีเลือกแบบจำเพาะเจาะจง

2) ผู้นำชุมชนจากหมู่บ้านในพื้นที่โครงการจัดทำทางผันน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยที่ราบแม่น้ำแม่กลอง ที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ จำนวน 10 คน ใช้วิธีเลือกแบบจำเพาะเจาะจง

3) เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลในพื้นที่โครงการจัดทำทางผันน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยที่ราบแม่น้ำแม่กลอง จำนวน 10 คน ใช้วิธีเลือกแบบจำเพาะเจาะจง

2.2 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาผลกระทบจากโครงการจัดทำทางผันน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยที่ราบแม่น้ำแม่กลอง : กรณีศึกษาด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ที่ดินและด้านคุณภาพชีวิต มุ่งศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นกับคุณค่าการใช้ประโยชน์ที่ดินและคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่บริเวณโครงการจัดทำทางผันน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยที่ราบแม่น้ำแม่กลอง โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทำการเก็บข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยที่ราบแม่น้ำแม่กลอง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key Informants) การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interviews) ร่วมกับการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อเรียบเรียงและพรรณนาผลการศึกษา [4, 5] วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) แสดงดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

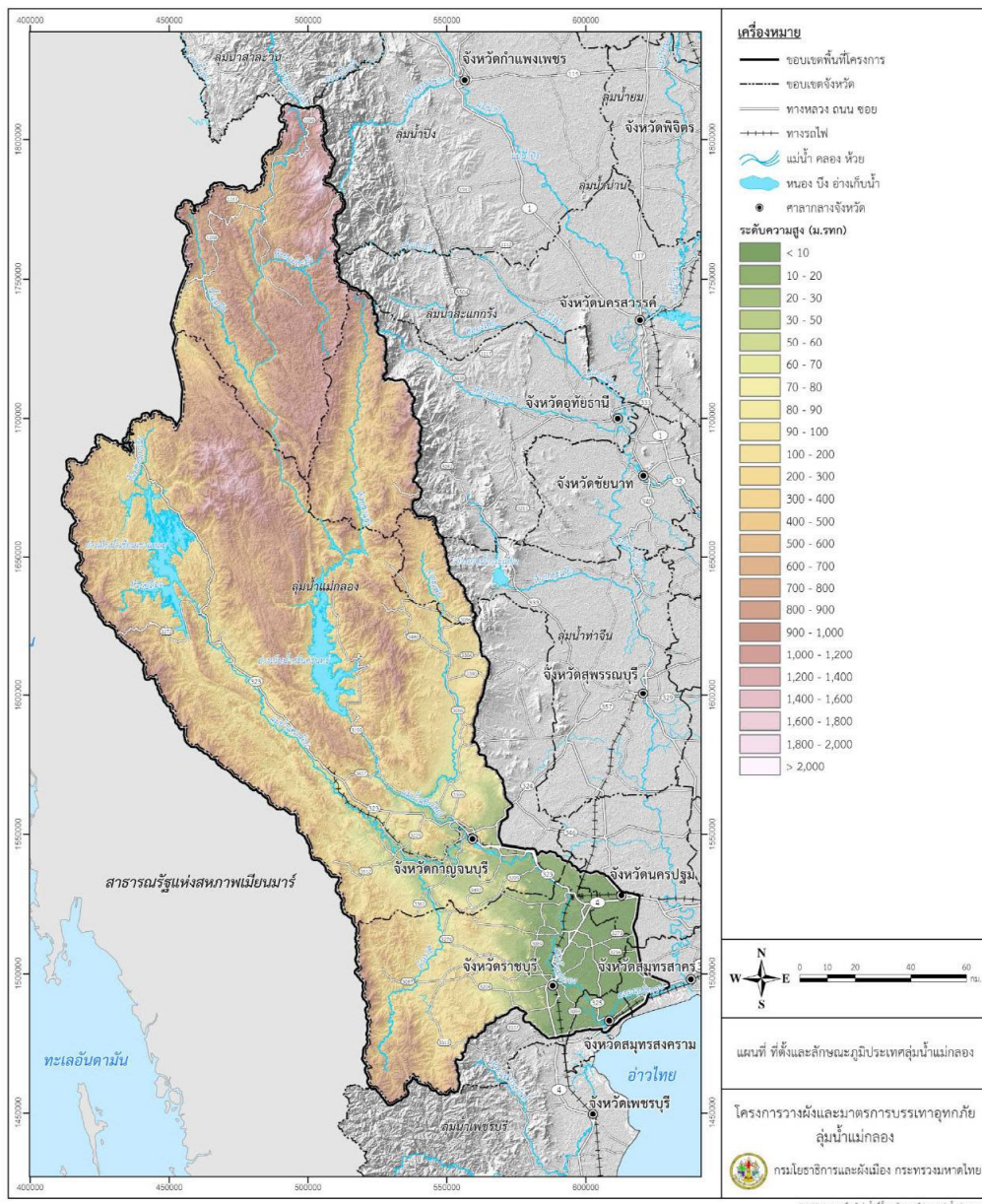
3. ผลการศึกษา

3.1 การศึกษาสภาพทั่วไปของพื้นที่บริเวณโครงการจัดทำทางผันน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยที่ราบแม่น้ำแม่กลอง

ลุ่มน้ำแม่กลอง แบ่งสภาพภูมิประเทศเป็น 2 บริเวณ คือ บริเวณลุ่มน้ำแม่กลองตอนบนและตอนล่าง โดยเขตลุ่มน้ำแม่กลองตอนบน เริ่มแต่เขตอำเภอเมืองกาญจนบุรีที่ลำน้ำแควใหญ่และแควน้อยไหลมาบรรจบกันขึ้นไปยังที่สูงในเทือกเขาที่เป็นต้นน้ำ เป็นบริเวณที่ลำน้ำแควใหญ่และแควน้อยไหลผ่านซอกเขา และที่ราบระหว่างเขาออกมาบรรจบกัน สภาพภูมิประเทศสองฝั่งแม่น้ำแควใหญ่เป็นป่าเขา จึงมีแหล่งที่สงวนไว้เป็นอุทยาน และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหลายแห่ง ส่วนบริเวณที่เป็นลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่าง คือ สองฝั่งแม่น้ำแม่กลองจากเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรีไปจนนอกอ่าวไทย ลักษณะเป็นบริเวณที่ราบลุ่มกว้างขวาง อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางเพียง 1-2 เมตร เมื่อเข้าไปในเขตใกล้ทะเลก็ยังมีลักษณะเป็นที่ราบชายฝั่งมีความลาดเอียงน้อยกว่า 1 เปอร์เซ็นต์ ลุ่มน้ำแม่กลองมีเขื่อนที่รองรับพื้นที่รับน้ำขนาดใหญ่ 2 แห่ง คือ เขื่อนวชิราลงกรณ์ (แควน้อย) และเขื่อนศรีนครินทร์ (แควใหญ่) ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และมีแม่น้ำสายหลัก คือ แม่น้ำแม่กลอง ซึ่งเกิดจากแม่น้ำสาขาที่สำคัญ 2 สาย คือ แม่น้ำแควใหญ่และแม่น้ำแควน้อย ซึ่งไหลมาบรรจบกัน ณ ตำบลปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี กลายเป็นแม่น้ำใหญ่เรียกว่า แม่น้ำแม่กลอง ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านทรัพยากรกายภาพ ด้านทรัพยากรชีวภาพ ด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ และด้านคุณภาพชีวิต แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพทั่วไปของพื้นที่บริเวณโครงการจัดทำทางผันน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยที่ราบแม่น้ำแม่กลอง

ประเด็นการศึกษา	ผลการศึกษา
ด้านทรัพยากรกายภาพ	- เป็นที่ราบลุ่มที่มีสูงไม่มากโดยลดหลั่นกันมาจากต้นแม่น้ำจนลงสู่ปลายแม่น้ำ - มีความอุดมสมบูรณ์อย่างมากจึงเหมาะสมในการใช้เพาะปลูกและเกษตรกรรม
ด้านทรัพยากรชีวภาพ	- ความหลากหลายทางทรัพยากรชีวภาพอย่างมากทั้งนี้เนื่องจากในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่กลองนั้น มีพื้นที่ป่าไม้อยู่เป็นจำนวนมาก - มีสัตว์น้ำหลายหลายชนิดแม้จะไม่มีสัตว์ประจำถิ่นก็ตาม แต่มีจำนวนพันธุ์ปลาหลายสายพันธุ์ทั้งพันธุ์ปลาหายาก พันธุ์ปลาเศรษฐกิจ ทั้งปลาน้ำจืดและน้ำกร่อย
ด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ที่ดิน	- มีลักษณะของการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีความคล้ายคลึงกันแต่อาจแตกต่างกันไปบ้างตามท้องถิ่น - มีระบบผังเมืองทั้งในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ - มีโครงข่ายคมนาคมที่สมบูรณ์
ด้านคุณภาพชีวิต	- ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม - มีสถานพยาบาลทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่กระจายอยู่ในพื้นที่ - มีแหล่งท่องเที่ยวมากมายทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น

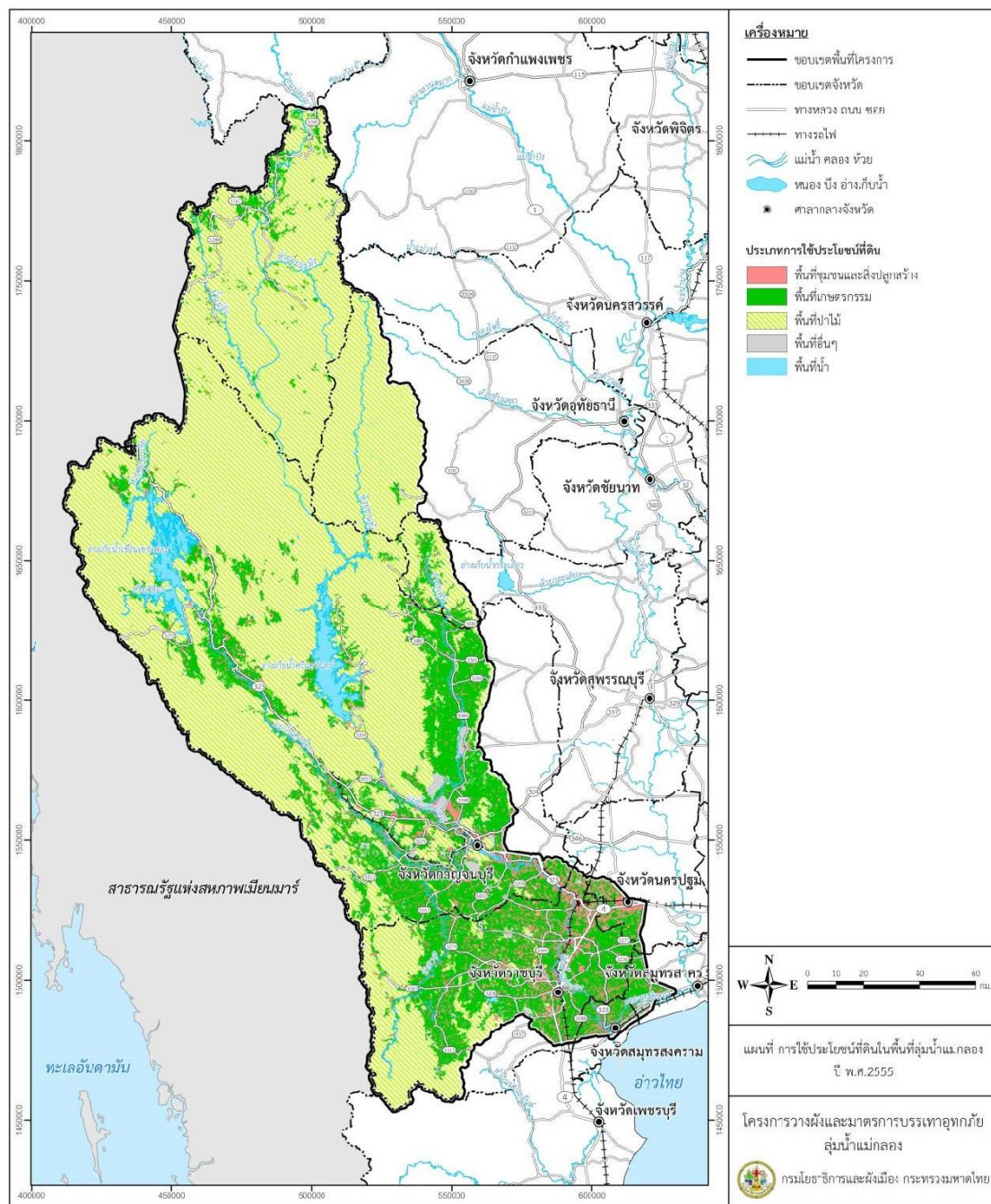
ภาพที่ 1 ที่ตั้งและอาณาเขตลุ่มน้ำแม่กลอง
ที่มา: กรมโยธาธิการและผังเมือง (2558) [6]

3.2 ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากโครงการจัดทำทางผันน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยที่ราบแม่น้ำแม่กลอง

ผลการศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นบริเวณโครงการจัดทำทางผันน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยที่ราบแม่น้ำแม่กลอง ในด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน การกำหนดผังเมืองของพื้นที่ การให้บริการไฟฟ้าและน้ำประปาในพื้นที่ ถนนในการคมนาคม สภาพของพื้นผิวของถนน สภาพการจราจร และในด้านคุณภาพชีวิต เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ รายได้ สถานพยาบาล บุคลากรทางการด้านสาธารณสุข เขตอนุรักษ์พืชและสัตว์ และแหล่งท่องเที่ยวหรือโบราณสถาน แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโครงการจัดทำทางผันน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยที่ราบแม่น้ำแม่กลอง

ประเด็นการศึกษา	ผลการศึกษา
ด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์	
- การใช้ประโยชน์ที่ดิน	- อาจทำให้พื้นที่เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์จากที่ดิน ซึ่งอาจส่งผลเสียต่อวิถีชีวิตของชาวบ้านอย่างแน่นอน
- การกำหนดผังเมืองของพื้นที่	- อาจกระทบในด้านลบกับระบบผังเมืองเดิมของพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำแม่กลองได้
- การให้บริการไฟฟ้าและน้ำประปาในพื้นที่	- ระบบไฟฟ้าและระบบประปาในพื้นที่ยังคงไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ การดำเนินโครงการใดๆ ในพื้นที่อาจส่งผลเสียซ้ำซ้อนต่อไปได้อีกในอนาคต
- ถนนในการคมนาคม	- ถ้าน้ำท่วมหนักและท่วมสูงเกินกว่าถนนเหล่านี้จะรับไหวอาจจะทำให้ชาวบ้านเดือนร้อนได้ เพราะโครงข่ายคมนาคมที่เสมือนเป็นเส้นเลือดหลักใช้การไม่ได้
- สภาพของพื้นผิวของถนน	- ส่วนใหญ่จะเป็นถนนลาดยาง หากต้องจมอยู่ในน้ำนานๆ ก็อาจเสื่อมสภาพได้เร็วขึ้น
- สภาพการจราจร	- ถนนทุกสายยังคงสามารถรองรับได้ไม่เกินข้อจำกัดของสภาพถนน หากมีการดำเนินโครงการฯ ย่อมอาจเกิดผลกระทบในทางลบกับสภาพการจราจรอย่างแน่นอน
ด้านคุณภาพชีวิต	
- การประกอบอาชีพ	- อาจส่งผลกระทบในทางลบกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของชาวบ้านในพื้นที่อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้
- รายได้	- สภาพความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ซึ่งหากเกิดน้ำท่วมขัง ย่อมนำมาซึ่งผลกระทบในทางลบต่อรายได้ของประชาชนในพื้นที่อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้
- สถานพยาบาล	- โดยสถานพยาบาลทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ที่กระจายอยู่ในพื้นที่ย่อมได้รับผลกระทบ และยังส่งผลกระทบต่อประชาชนผู้รับบริการในการเดินทางไปสถานรักษาพยาบาล
- บุคลากรทางการด้านสาธารณสุข	- จำนวนบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขยังอยู่ในเกณฑ์ของมาตรฐานสาธารณสุข แต่อาจส่งผลต่อการเดินทางมาปฏิบัติงานและการเข้าถึงสถานพยาบาลของชาวบ้าน
- เขตอนุรักษ์พืชและสัตว์	- เกิดผลกระทบในทางอ้อม เช่น ป่าไม้อาจเสียหายจากกรณีน้ำท่วมขังหรือหักโค่นตามการกัดเซาะของสายน้ำที่เชี่ยวกราดขึ้นเนื่องด้วยมีปริมาณน้ำเพิ่มขึ้น
- แหล่งท่องเที่ยวหรือโบราณสถาน	- อาจทำให้แหล่งท่องเที่ยวได้รับความเสียหายจากกรณีต่างๆ นำมาซึ่งความเดือดร้อนของประชาชนและชาวบ้านในพื้นที่

ภาพที่ 2 การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่กลอง ปี พ.ศ. 2555
ที่มา: กรมโยธาธิการและผังเมือง (2558) [6]

4. สรุป

1) สภาพทั่วไปของพื้นที่บริเวณโครงการจัดทำทางผันน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยที่ราบแม่น้ำแม่กลอง โดยพบว่ามีพื้นที่ป่าไม้ประมาณครึ่งหนึ่งของพื้นที่ทั้งหมด มีแหล่งน้ำผิวดินและใต้ดิน ทรัพยากรทั้งในน้ำและบนบกที่อุดมสมบูรณ์ ประชาชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำแม่กลอง โดยประกอบอาชีพเกษตรกรรมและ

รับจ้าง 2) ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากโครงการจัดทำทางผันน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยที่ราบแม่น้ำแม่กลอง พบว่ามีผลกระทบทางลบทั้งสองด้านของการประเมิน

เอกสารอ้างอิง

- [1] คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย (กบอ.). การดำเนินการโครงการระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนและระบบแก้ไขปัญหามลพิษของประเทศไทย. ค้นเมื่อ 14 กรกฎาคม 2559, จาก <http://npmwf.com/onwfindex/download/20130503announce/20130503-3M.pdf>. 2556.
- [2] ศศิณา ภารา. *ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: บริษัท ส.เอเชียเพรส (1989) จำกัด. 2550.
- [3] เสน่ห์ โรจนดิษฐ์. รายงานวิจัย การจัดทำฐานข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์และแบบจำลองน้ำท่วมเพื่อบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยที่ราบแม่น้ำแม่กลอง. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2559.
- [4] เกษม จันทรแก้ว. *โครงการสหวิทยาการบัณฑิตศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2540.
- [5] กนกพร สวางแจ้ง. การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช. 2542.
- [6] กรมโยธาธิการและผังเมือง. (2558). *โครงการวางผังและมาตรการบรรเทาอุทกภัยลุ่มน้ำแม่กลอง*. เข้าถึงได้จาก:
http://www.dpt.go.th/engb/images/stories/pdf/Project_river/Klong/River/1.100.pdf